

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ»

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	051, 071, 072, 075
Тривалість викладання	11 чверть
Заняття:	6 семестр
лекції:	2 години на тиждень
практичні	2 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <http://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2661>

Кафедра, що викладає Економічного аналізу та фінансів

Викладач:

Крилова Олена Валер'янівна

Доцент, канд. техн. наук.

Персональна сторінка

https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/title_krylova.php

E-mail:

krylova.o.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Економічна безпека діяльності підприємства це вибіркова дисципліна, яка обирається для формування індивідуальної освітньої траєкторії і спеціалізується на коректному розумінні економічної безпеки діяльності підприємства, формуванні концепції безпеки діяльності підприємства, яка включає безпеку підприємства у фінансовій, інтелектуальній, кадровій, техніко-технологічній, політико – правовій, інформаційній та екологічних сферах, також необхідність враховувати ринкові складові економічної безпеки, що дозволяє ефективно функціонувати підприємству в умовах невизначеності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій щодо використання методів і механізмів оцінки та аналізу стану економічної безпеки діяльності підприємств для формування навиків розробки системи заходів щодо зниження ризиків функціонування підприємства та розробки антикризових заходів.

Завдання курсу:

- ознайомитись з основними категоріями і концептуальними засадами економічної безпеки діяльності підприємств;
- вивчити визначення індикаторів та складових структури економічної безпеки діяльності підприємства;
- набути знань щодо функціонування системи економічної безпеки діяльності підприємства, концепції безпеки підприємства;
- скласти уяву про особливості діяльності спеціальних підрозділів відповідальних за реалізацію комплексу дій спрямованих на забезпечення безпеки підприємства;
- ознайомитись зі сутністю поняття комерційної таємниці, недобросовісної конкуренції, діловою (корпоративною) розвідкою, соціальної інженерії, інформаційною безпекою як вагомими складовими економічної безпеки діяльності підприємства;
- спілкуватися професійною мовою з фахових питань та доносити інформацію щодо функціонування системи міжнародних фінансових відносин до однокласників, викладача під час спеціальних завдань та контрольних заходів;
- навчитися управлінню власною навчальною діяльністю та часом (тайм-менеджмент), набути рівня автономності, особливо під час самостійного навчання;
- напрацювати спроможність нести відповідальність за рішення (відповіді, стиль виконання завдань, оформлення тощо), прийняті під час виконання навчальних завдань;
- напрацювати звичку формувати власні професійні судження з урахуванням соціальних та етичних аспектів;
- розвивати уміння критичного мислення.

3. Результати навчання

Оцінювати рівень економічної безпеки діяльності підприємства, маючи уявлення про індикатори та складові економічної безпеки системи і концепції безпеки підприємства, визначати особливості діяльності спеціальних підрозділів відповідальних за реалізацію комплексу дій спрямованих на забезпечення безпеки підприємства.

- Знати та розуміти механізм та закономірності механізм функціонування фінансів, у т.ч. державних, фінансів, суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та їх суб'єктів

- Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)

- Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування

- Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію

- Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем

- Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Поняття та основні категорії економічної безпеки підприємства

1.1 Поняття економічної безпеки

1.2 Концептуальні засади економічної безпеки

1.3 Світовий досвід забезпечення економічної безпеки підприємства

2. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства

2.1 Поняття індикаторів і складових структури економічної безпеки підприємства.

2.2 Безпека підприємства у фінансовій, інтелектуальній, кадровій, техніко-технологічній, політико-правовій, інформаційній та екологічній сферах

2.3 Ринкова складова економічної безпеки підприємства

2.4 Інтерфейсна складова економічної безпеки підприємства

3. Система економічної безпеки підприємства. Концепція безпеки підприємства

3.1 Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємства.

3.2 Концепція безпеки підприємства.

3.3 Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства

4. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку підприємства

4.1 Служба безпеки як підсистема підприємства (організації).

4.2 Управління безпекою підприємства

4.3 Структура служби безпеки для великомасштабних підприємств і корпорацій

5. Особливості діяльності служби безпеки підприємства

5.1 Завдання служби безпеки із організації режиму та охорони

5.2 Діяльність служби безпеки із організації контрольно-пропускного режиму на підприємстві.

5.3 Охоронна діяльність служби безпеки

5.4 Діяльність служби безпеки в кризових ситуаціях

6. Управління діяльністю служби безпеки підприємства

6.1 Методи управління діяльністю служби безпеки підприємства

6.2 Перевірка роботи служби безпеки

7. Державні та приватні охоронні фірми як альтернатива створення служби безпеки на підприємстві

7.1 Використання послуг Державної служби охорони як альтернатива створення служби безпеки підприємства

7.2 Нормативно-правове забезпечення використання послуг Державної охорони

8. Комерційна таємниця на підприємствах як об'єкт безпеки. Недобросовісна

конкуренція як загроза безпеці підприємства

8.1 Суть і значення комерційної інформації. Комерційна таємниця

8.2 Таємниці підприємства і методи їх викрадення, недобросовісна конкуренція.

9. Ділова (корпоративна) розвідка

9.1 Передумови виникнення та актуальності ділової (корпоративної) розвідки

9.2 Особливості ділової (корпоративної) розвідки

10. Інформаційна безпека як вагома складова економічної безпеки підприємства

10.1 Суть і поняття інформації, інформаційної безпеки, захисту інформації.

10.2 Особливості захисту інформації при розслідуванні кримінальних справ.

5. Практичні заняття

1. Поняття та основні категорії економічної безпеки підприємства

2. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства

3. Система економічної безпеки підприємства. Концепція безпеки підприємства

4. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку підприємства

5. Особливості діяльності служби безпеки підприємства

6. Управління діяльністю служби безпеки підприємства

7. Державні та приватні охоронні фірми як альтернатива створення служби безпеки на підприємстві

8. Комерційна таємниця на підприємствах як об'єкт безпеки. Недобросовісна конкуренція як загроза безпеці підприємства

9. Ділова (корпоративна) розвідка

10. Інформаційна безпека як вагома складова економічної безпеки підприємства

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 6 год. лекційних занять, 4 год. практичних занять, решту практичних завдань здобувач опановує самостійно. Здобувачі заочної форми навчання виконують передбачені навчальним планом індивідуальні завдання (контрольні роботи, практичні завдання, презентації, тестові завдання) та подають їх на кафедру на початку сесії, обов'язково до проведення контрольних заходів з дисципліни. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle. Форма контролю – залік.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
70	30	100

Практичні роботи приймаються за тестами по кожній темі практичного заняття.

Теоретична частина оцінюється за результатами задачі контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань, з яких 20 – прості тести (1 правильна відповідь).

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

20 тестових завдань містять три завдання з п'ятьма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється у п'ять балів (разом п'ятнадцять), десять завдань з чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється у чотири бали (разом сорок балів), сім тестових завдань з трьома правильними відповідями, одна правильна відповідь оцінюється у один бал (разом сім балів).

Відповіді приймаються у форматі програм Microsoft Office та цифрових копій впродовж часу, відведеного на задачу теоретичної частини. Несвоєчасно вислана відповідь враховується такою, що не здана, якщо задача заліку здійснюється дистанційно. При проведенні заліку в аудиторному форматі, задача заліку проводиться згідно вимогам організації учбового процесу в НТУ «Дніпровська політехніка».

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути

виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства : Електронний навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2017. 75 с.2. Безпека бізнесу: [Навчальний посібник] / Вівчар О. І. – Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2019 – 277 с.

2. Вівчар О. І. Вплив злочинної діяльності на економічну безпеку підприємницьких структур в постконфліктних умовах: ідентифікація загроз та механізми протидії / О. І. Вівчар // Актуальні проблеми правознавства. – Вип. 1(17). – 2019 – с. 113-119.

3. Данілова, Е. (2020). Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства. **МОНОГРАФІЯ.** <https://doi.org/10.36074/danilova.kontsepsiia-2020>

4. Данілова Е.І. Програмно-цільовий підхід до формування системи економічної безпеки підприємства. Економіка. Фінанси. Право. – 2019. – № 7. – С. 10-15.

5. Утенкова К. О. Дестабілізуючі чинники зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства та їх вплив на економічну безпеку. Економіка та держава. 2019. № 8. С. 44–50. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.8.44

6. Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення : Мат. V Всеукраїн. наук.-практ. конф. (16–18 травня 2019 р., м. Львів) / упоряд. А. М. Штангрет; редкол. :С. М. Палига, Я. Я. Пушак та ін. — Львів: Укр. акад. друкарства, 2019. —112 с.

1. Рибальченко Л. В., Рижков Е.В., Тютченко С. М. Безпека підприємництва : навч. Посіб. / Дніпр. Держ. Ун-т внутр. Справ. Дніпро: ДДУВС, 2020. 180с.

2. Іванова Н.С. Економічна безпека : навч. Посіб. / Донецьк. Нац. Ун-т економ. І торг. Ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг: ДНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2020. 139с.

3. Ярмач О. В. Економічна безпека підприємства : навч. Посіб. / нац. Юр. Ун-т ім. Я. Мудрого. Київ: НЮУ ім. Я. Мудрого, 2020. 93с.

4. Зайченко К. С., Діма Н. І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. Ефективна економіка. 2021. № 5

5. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції 16 квітня 2021р. Актуальні проблеми зміцнення економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності: всеукр. Наукова конфер. Львів. Держ. Ун-т внутр. Справ. Львів: ЛДУВС, 2021. 184с.

6. Ковальська Л.Л. і проф. Кривов'язюк І.В. Економіка підприємства : навч. Посіб. / Луцьк. Нац. Техн. Ун-т. Луцьк: ЛНТУ, 2020. 700с.

7. Данілова, Е. (2020). Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства. **МОНОГРАФІЯ**. <https://doi.org/10.36074/danilova.kontseptsiia-2020>

8. Крилова О.В.Грошові потоки в системі забезпечення платоспроможності підприємства. // Економіка та держава. – 2019. -№.7. – С.30-33

9. Крилова О. В., Орлова М. С., Замковой О. І. Актуальні проблеми фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах FinTech трансформації фінансового ринку. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №3 (75). С. 87-75.

10. Крилова О. В., Шапка П. Б., Замковий О. І. Шляхи удосконалення функціонування підприємства в умовах FinTech трансформації фінансового ринку. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №3 (75). С. 164-172.

11. Крилова О. В., Тимошенко Л. В. Перспективи розвитку фінансових інновацій і України. Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки (галузевий та територіальний аспекти) : монографія / за ред. : Л. М. Савчук., Л. М. Бандоріної. Дніпро : Пороги, 2021. С. 320-335.

12. Trushkina N., Krylova O., Serhieieva O. Green investments as a tool for financial support of the regional transport and logistics system. Green and blue economy on the threshold of digital change : textbook / ed. by I. Tatomyr, L. Kvasnii. Praha : OKTAN PRINT, 2021. P. 205-218.

13. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З.Б. Живко, О.В. Черевко, Н.В. Зачосова, М. О.

Живко, О.Б. Баворовська, В.О. Занора; за ред. З.Б. Живко. - Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. - 120 с.

14. Економічна безпека держави: навчально-методичний посібник / Живко З.Б., Черевко О.В., Копитко М.І., Зачосова Н.В., Живко М.О., Серета В.В., Занора В.О., Бісвець А.В.; за ред. Живко З.Б. - Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. - 240 с.

15. Ортинський В., Кузьмін О., Дідик А. Економічна безпека підприємства: навч. Посіб./ Львів: НУ "Львівська політехніка", 2019. – 624с.

Інформаційні ресурси

1. Button, M. Editorial: economic and industrial espionage. Secur J 33, 1–5 (2020). <https://doi.org/10.1057/s41284-019-00195-5>

2. Rothke, Ben. (2001). Corporate Espionage and What Can Be Done to Prevent It. Information Systems Security. 10. 1-7. 10.1201/1086/43315.10.5.20011101/31716.3.

3. The scale and impact of industrial espionage and theft of trade secrets through cyber/ Publications Office of the EU. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4eae21b2-4547-11e9-a8ed-01aa75ed71a1>

4. ENISA Threat Landscape 2020 - Cyber espionage. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2020-cyber-espionage>

5. Davydiuk, Andrii & Petryk, Valentyn & Іванович, КУРГАНЕВИЧ & Григорійович, КОНОНОВИЧ & Генріхович, РОМАНЮКОВ & Віталійович, ПАХОЛЬЧЕНКО & Володимирівна, КОНОНОВИЧ & Володимирович, ГОЛЕВ & Йосипович, КІЛЬДІШЕВ & Вікторович, КОРЧИНСЬКИЙ & Олександрович, СЕВАСТЄСВ. (2019). Соціальна інженерія (системний аналіз).